Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Päiväys
Datum

Dnro
Dnr

11.10.2016

Laura Aho
Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Viite
Hänvisning

E 86/2016 vp

Asia
Ärende

Lausunto valtioneuvoston selvityksestä vähäpäästöistä liikkuvuutta koskeva eurooppalainen strategia, tiedonanto

Ympäristöministeriö yhtyy valtioneuvoston E-kirjelmässä esitettyyn kantaan.

Komission tiedonanto vähäpäästöistä liikkuvuutta koskevasta eurooppalaisesta strategiasta annettiin 20.7.2016 yhtä aikaa EU 2030 ilmasto- ja energiapuitteiden ei-päästökauppasektorin asetusehdotusten kanssa. Komission 20.7. kesäpaketissa antamat asetusehdotukset ovat ehdotus jäsenvaltioiden sitovista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä vuosina 2021—2030, ns. ”taakanjakoehdotus” (COM(2016) 482 final) sekä ehdotus maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen - ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin (COM(2016) 479 final).

Ehdotuksilla on tarkoitus toimeenpanna Eurooppa-neuvoston lokakuussa 2014 sopimaa Euroopan unionin vuoteen 2030 ulottuvaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämissitoumusta päästökauppaan kuulumattomalla sektorilla. Eurooppa-neuvoston lokakuussa 2014 tekemän päätöksen mukaisesti EU on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään EU:n sisäisesti vähintään 40 prosenttia koko talouden laajuisesti vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon. Päästövähennystavoite jaetaan päästökauppasektorin ja sen ulkopuolelle jäävien toimialojen välillä siten, että päästökaupan ulkopuolelle jäävän sektorin eli ns. taakanjakosektorin päästöjä vähennettäisiin 30 prosenttia vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 päästötasoon.

Ympäristöministeriö korostaa, että taakanjakosektori sisältää mm. liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen ja jätesektorin päästöt sekä F-kaasut ja se kattaa noin 60 % EU:n kokonaispäästöistä. Suomessa liikenne tuottaa noin 40 %:a taakanjakosektorin kasvihuonekaasupäästöistä.

Valtioneuvosto on kirjelmässään taakanjakoehdotuksesta (U55/2016 vp.) korostanut, että se pitää Suomelle esitettyä taakanjakoehdotuksen päästövähennysvelvoitetta (-39 % vuoden 2005 tasolta vuoteen 2030 mennessä) erittäin kunnianhimoisena. Ympäristöministeriö korostaa päästövähennysvelvoitteen kustannustehokasta saavuttamista. Suomen käsityksen mukaan komission Suomelle ehdottama kunnianhimoinen päästövähennystavoite edellyttää sekä tuntuvasti uusia politiikkatoimia ja vanhojen tehostamista kaikilla taakanjakosektorin toimialoilla että ns. joustokeinojen tehokasta hyödyntämistä.

EU:n jäsenvaltiot päättävät itse siitä, millaisella toimenpidekokonaisuudella (sisältäen sekä EU-tason että kansallisen tason toimia) taakanjakosektorin kansallinen päästövähennysvelvoite saavutetaan. On tärkeää, että EU-tasolla on käytössä sellaisia politiikkatoimia joilla liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä voidaan vähentää kustannustehokkaasti. Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvät kansalliset toimet tulee suunnitella ja toteuttaa kokonaisvaltaisesti sekä johdonmukaisesti siten, että ne edistävät samanaikaisesti myös muita keskeisiä politiikkata-

voitteita. Kansallisesti keskeisessä asemassa on keskipitkän aikavälin ilmastopoliittinen suunnitelma, jossa on tarkoitus linjata taakanjakosektorin tulevien päästövähennystoimenpiteiden kokonaisuus.

Ympäristöministeriö korostaa valtioneuvoston selvityksessä E86/2016 esitettyä näkemystä, jonka mukaan liikenteen päästöjen vähentämisessä on keskeisessä asemassa myös liikennejärjestelmän energiatehokkuuden parantaminen.

Energiatehokas liikennejärjestelmä on keskeinen osa toimivaa yhdyskuntarakennetta erityisesti kaupunkiseuduilla ja taajaan asutuilla alueilla. Vahva ja riittävän palvelutason omaava (raideliikenteeseen tai runkobussijärjestelmään perustuva) joukkoliikennejärjestelmä ja siihen kytkeytyvä asumisen ja muiden toimintojen sijoittelu mahdollistaa matkojen tekemisen joukkoliikenteellä ja sitä tukevilla aktiiviseen liikkumiseen (pyöräily, kävely) tai eri liikennevälineiden yhteiskäyttöön ja/tai yhteiskyyteihin perustuvilla liikkumistavoilla.

Kaupunkien ja kuntien maankäytön- ja liikennesuunnittelun yhteensovittamisella on suuri merkitys pyrittäessä vähentämään autoriippuvuutta ja edistämään siirtymistä toisenlaisiin, energiatehokkaampiin liikkumismuotoihin. Samoilla toimenpiteillä voidaan vähentää myös ruuhkautumista ja saastumista kaupungeissa.